

Ljørslev sogn, Morsø Sønder herred,
Thisted amt.

Matrikel no.:

Synonym:

Registrant: Bertil Larsen

Dato: 08. Juni 1968

Historiske forhold, - Sammendrag: (Vandmølle)

Bygningsfredning:

Billedarkiv: - se nedenfor.

.....

UTM: 32/487/6289 (IMNI DK-1139)

Den Møllehistoriske Samling, DK-8260 Viby J., - Copyright.

ol. LILLERIS MØLLE

Arkiv reg. no.: 11.05.13

Ljørslev sogn, Morsø Sønder herred,

Hjørring amt.

Vandmølle/~~+~~

Matr. no.:

Synonym:

DK - 1139
32/487/6289

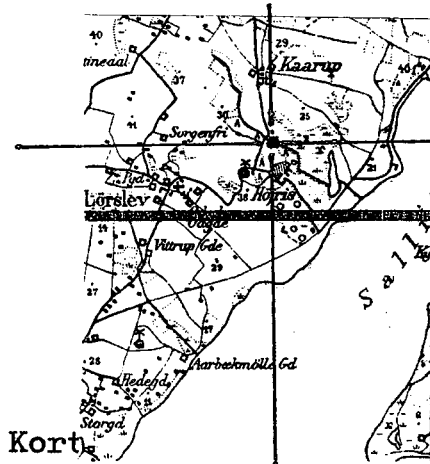

Foto:

Kort

Film/ neg. no.:

Fredning:
andet:

Alment iøvrigt:

+~~x~~

- Oprindelsen til Lilleris Vandmølle skal sikkert søges i slutningen af 1400-tallet.
- 1531 var den blandt det gods Erik Banner mageskiftede med Jens Thomesen Sehested.
- gennem historien ser det ud til, at den har tilhørt hovedgaarden Højris.
- beliggenheden har været ved det mindre aaløb stik N. for sidstnævnte.

Nuv. ejer:
adresse:

Registrant:

Bertil Larsen

dato: 08. juni 1968

Bertil Larsen
DK - 8260 VIBY J.

09
030188

01. Lilleris Mølle,
Thisted amt,

11.05.13

Fotograf: Postkort

Neg. no.: kopi

Dato: o. 1933

Lilleris. Den gamle Vandmølle

2025. 11-11-1933

01. Lilleris Mølle,
Thisted amt,

11.05.13

Fotograf: Postkort

Neg. no.: kopi

Dato: o. 1940

01. Lilleris Mølle,
Thisted amt.

11.05.13

Kilde: G.Th. Gravesen: Ljørslev- og Ørdig sogne, 1928 Dato:

Side: 1 / 1

Til eller fra Gaarden siden 1660 er ingen Ejendom frakommen eller underlagt.

En stor Dam ved Gravene om Borgegaarden og to andre Grave ved Parken udenfor Haven, som berettes at være bestaaet (?) med Gedder, Aborre og Skaller.

En Sluse kaldet Søkjærsluse berettes at om Foraaret, falder af Limfjords opgaende Vand kunde fiskes Gedder, Aborre og Skaller.

Endelig have Højris fri Fiskeri i Limfjorden deres egen Tjeneres Paaløb til midt Vands, som ikke kan bruges med Ruser eller Bundgarnstander, aarsagen der skal ikke findes bekvemme Steder dertil, mens om Efterhøsten og Vinteren over fiskes der med Sildevoder, hvor udi fanges Sild og (Smell?), som berettes dog ikke kan betale deres Omkostning.

Fladtørv og Lyngslet have de til deres egen Fornødenhed udi deres indhegnede Hede, saa vel Skudtørv udi Pollum Kjær og Landsbykjær og som udi dens Indhegnet er begrebet og som i mange Aar ikke kan opgraves. Lilleris Mølle er et otte Fag Hus temmelig vel vedligeholdt, hvor udi er en Kværnsten, der drives af et Ovenfalds Vandhjul, dets Kværne Redskab helt slet og ikke vedligeholdet, Stenenes Bredde 3 sjællandske Alen, 2½ Tm. tykke. Understenen i mange Stykker, Overstenen sprukken, saa der snart intet kan males. Have sit Vand af nogen Kjær og Vælde Kilder, som giver en god Dam. Berettes at der skal fattes Vand i stor Tørre og haard Frost, kunde have god Søgning, dersom Kværnen var vedligeholdet.

Af Modelbogen 1688: Fornævnte Mølle er en liden Vandmølle med en Kværn drivende af Ovenfaldsvand, have sit Vand fra en liden Markbæk. Kan ej males med uden i Storm, Regn og Vandflod, maa samle somme Tider udi 4 til 5 Dage paa Vand, som dermed kan males. Stenenes Bredde fra Løberens Øje er lidet over ¾ Alen. Er nogenlunde vedligeholdet af Proprietæren. Have ingen Besvær med Dæmninger.

Skulde skyldte aarlig 16 Td. Byg, som berettes ej at kunne svares, og ej heller have været svaret, uden somme Aaringer 8 Td. og somme Aaringer 10 Td. Soges af Ljørslev Sogn og nogle faa her og der i andre Sogne. 2 Td. Hartkorn.

Til Højris Bund findes nogle lille Vandsteder og en Sluse med en Opgang fra Fjorden, hvor udi fanges Gedder, Aborrer og anden Slags Fisk, som gaar af Fjorden til samme Sluse. Nærved Højris findes en Lund med adskillige Træer, som Bøg, Eg, Gran, Eller, Birker og Esper, som ikke er af nogen empotance, medens dog en stor Herlighed, saa der findes ej videre Skov eller Krat i hele Mors Land. Lunden = 2 Td. Hartkorn.

I et Kongebrev 1687 opfordres hans Kreditorer til at have Taalmodighed. 1690 gik han Konkurs. Denne rige og mægtige Mand, der havde ført Hus baade paa Højris, i Hamborg og København, hvor hans prægtige Haver fulde af sjældne Planter tiltrak sig Opmærksomheden, endte sit Liv i Fattigdom paa sin Søns Gaard Højris i Efteraaret 1690, 75½ Aar. Han blev begravet 11. Oktb. paa Kirkegaarden ved Ljørslev Kirke. Hans Grav kendes ikke.

To Malerier, forestillende Generalpostmester Paul Klingenberg og Hustru, har i mange Aar været ophængt i Riddersalen paa Højris. Disse to Malerier er af meget betydelig Værdi. De er malet af en nu ubekendt Kunstner. En senere Ejner af Højris, Generalkonsul C. M. Pay skænkede dem til Dansk Postmuseum i København. De er ophængt i Generaldirektoratets Konferencesal. Hans Pengesager var ved hans Død i en saa fortvivlet Forfatning, at Sønnen ikke turde vedgaa Arv og Gæld i Boet. I et Brev fra hans Søn til Skiftekommissærerne hedder det: »Og som min salig Fader, dengang han kort før hans dødelige Afgang kom hertil, efter at hans Kreditorer havde taget hans holstenske Gods samt hans Gaard i København fra ham, maatte efterlade Størstedelen af hans paa samme Steder befundne Mobilier, hvilke begge Dele af Kriditorerne med de deri befundne Mobilier blev solgte, saa kunde jeg ej vide, om mulig i samme Mobilier kunde have været flere Breve«.

Tilliggende Gods til Højris 1683. Efter Højris Ekstrat findes Gods i Lødderup Sogn og By, Ørding Sogn (Kierkegaard), Vejerslev Sogn, Blidstrup Sogn, El sø Sogn og By, Møllerup Sogn og By, Redsted Sogn og By, Outtrup Sogn, V. Assels Sogn og By, Ø. Assels Sogn, Hvidbjerg Sogn og By, Tæbring Sogn og By, Karby Sogn og By, Tødsø Sogn og By, Solbjerg Sogn og By, Sønder Draaby Sogn og By, Alsted Sogn og By, Jørsby Sogn og By, Flade Sogn og By, Bjergby Sogn og By, Sejerslev Sogn og By, Ejerslev Sogn og By, Sundby Sogn og By.

Tyholm: Hvidbjerg Sogn og By, Odby Sogn og By, Sønderberig Sogn og By, Løngs Sogn og By.

Tyland: Ydby Sogn, Heltborg Sogn og By.

Hillerslev Herred: V. Vandet Sogn, Hillerslev Sogn, Kostrup Sogn. Hjørdemaal Sogn, Torup Sogn.

Tilsammen 1313 Td. 6 Skp. 2 ⁷/₁₀ Alb.

Af Markbogen 1683: Jorden til Højris er ganske slet, bestaar mesten af Sand og Grus med ganske lidt Muld, saasom den ofte gødes, besaas udi 4 Aar, nemlig 1 Aar Byg, 2 og 3 Aar Rug og 4 Aar Havre, hviler saa derefter i 3 Aar, undtagen det ene Fald, nemlig Møllefald, hvilket for dets Ringheds Skyld bruges med 1 Aar Byg, 1 Aar Rug og 1 Aar Havre, hviler udi 4 Aar.

Til Højris hører et Markhus, kaldet Nebel og en Vandmølle kaldet Lille Ris Mølle.